

Олексій Володимирович ПОРТНИЙ

аспірант кафедри економіки, маркетингу та бізнес-адміністрування, Державний
університет інфраструктури та технологій
ORCID ID: 0000-0003-3237-3410

**МЕХАНІЗМ ESG-ІНТЕГРОВАНОГО УПРАВЛІННЯ ЦІННІСНО-ОРІЄНТОВАНИМ
РОЗВИТКОМ ТРАНСПОРТНОЇ КОМПАНІЇ**

Портний, О. В. Механізм ESG-інтегрованого управління ціннісно-орієнтованим розвитком транспортної компанії / Олексій Володимирович Портний // Український журнал прикладної економіки. – 2021. – Том 6. – № 1. – С. 353 – 361. – ISSN 2415 – 8453.

Анотація

Вступ. В умовах лібералізації ринку транспортні компанії мають ураховувати сучасні тренди суспільного розвитку та прагнути максимізувати власну цінність як завдяки збільшенню прибутків, так і через демонстрацію високого рівня екологічної, соціальної та корпоративної відповідальності. Означене актуалізує необхідність формування організаційно-економічного механізму забезпечення економічного розвитку транспортної компанії відповідно до концепції ціннісно-орієнтованого управління.

Мета статті. Формування механізму ESG-інтегрованого управління ціннісно-орієнтованим розвитком транспортної компанії.

Результати. Конкретизовано зміст поняття організаційно-економічного механізму, за результатами критичного аналізу підкреслено, що його створення, функціонування та подальший розвиток мають бути зорієнтовані на мету та диференційовані залежно від контексту. У процесі наукового пошуку шляхом аналізу було виділено блоки та елементи, синтез яких обумовив можливість розробки механізму ESG-інтегрованого управління ціннісно-орієнтованим економічним розвитком транспортної компанії у вигляді схеми та розкрити його загальний зміст.

Висновки. За підсумками дослідження було з'ясовано, що базовими блоками механізму є система забезпечення; теоретико-методичні засади; специфічні функції; напрями реалізації ціннісно-орієнтованого управління транспортною компанією. При цьому до специфічних функцій віднесено аналіз вартості компанії, ESG-аналіз, ESG-інтегрований аналіз цінності компанії, ESG-інтегроване управління ризиками, до специфічних бізнес-процесів – вантажні та/або пасажирські перевезення, інфраструктуру, виробництво та сервіс, а специфічні інвестиційні проекти, фінансові системи та інтегративні ефекти розвитку взаємопов'язано із загальними трендами створення цінності для усіх стейкхолдерів.

Ключові слова: ціннісно-орієнтоване управління, розвиток, вартість, ESG, транспортна компанія, механізм.

Oleksii Volodymyrovych PORTNYI

PhD student of the Department of Economics, Marketing and Business Administration, State University of Infrastructure and Technologies

**MECHANISM OF ESG-INTEGRATED MANAGEMENT OF VALUE-BASED DEVELOPMENT IN
TRANSPORTATION COMPANY**

Abstract

Introduction. In the context of market liberalization, transportation companies must take into account current trends in social development and strive to maximize their own value, both by increasing profits and by demonstrating a high level of environmental, social and corporate responsibility. This highlights the need for the formation of organizational and economic

mechanism to ensure the economic development in the transportation company in accordance with the concept of value-based management.

Purpose. *Mechanism formation of the ESG-integrated management of value-based development in the transportation company.*

Results. *The concept content of the organizational-economic mechanism is outlined, according to the results of critical analysis it is emphasized that its creation, functioning and further development should be goal-oriented and differentiated depending on the context. In the process of scientific research through analysis, blocks and elements were identified, the synthesis of which led to the possibility of developing a mechanism for ESG-integrated management of value-based economic development in the transportation company in the form of a scheme and reveal its general content.*

Conclusions. *According to the results of the study, it was found that the basic blocks of the mechanism are the support system; theoretical and methodological principles; specific functions; directions of realization of value-based management in the transportation company. Specific functions include company value analysis, ESG-analysis, ESG-integrated company value analysis, ESG-integrated risk management, specific business processes such as freight and / or passenger transportation, infrastructure, production and service, and specific investment projects, financial systems and integrative effects of development, which reflect global trends of value creation for all stakeholders.*

Keywords: *value-based management, development, cost, ESG, transportation company, mechanism.*

JEL classification: R40

Вступ

Одним із драйверів економічного зростання країни є транспортний комплекс, що відіграє виняткову роль у створенні умов для інноваційної модернізації, сприяє переходу до концепції сталого розвитку і створює підґрунтя для забезпечення конкурентоспроможності національної економіки. В умовах лібералізації ринку транспортних послуг транспортні компанії мають урахувувати сучасні тренди суспільного та економічного розвитку та прагнути максимізувати власну цінність. Цінність сучасної компанії формується не тільки завдяки збільшенню прибутків та зростанню інших фінансових показників, позитивна динаміка яких є важливою для акціонерів. Філософія сталого розвитку, посилення етичних вимог, вимог корпоративної соціальної відповідальності та соціальної відповідальності інвестування постулює необхідність демонстрації високого рівня екологічного, соціального та корпоративного управління, пріоритетного для інших стейкхолдерів та все більше важливого для зовнішніх інвесторів. Саме тому дослідження теоретичних, методологічних та методичних засад і, зокрема, формування організаційно-економічного механізму забезпечення економічного розвитку транспортної компанії відповідно до концепції ціннісно-орієнтованого управління є надзвичайно актуальним та своєчасним.

Розвиток транспортної галузі в цілому та транспортних компаній зокрема постійно знаходиться в сфері наукових інтересів сучасних дослідників. Серед них слід виділити системні роботи Бараша Ю.С. [0], Диканя В.Л. [2], Ейтутіса Г.Д. [3], Ільчука В.П. [4], Кулаєва Ю.Ф. [5], Ложачевської О.М. [6], Сича Є.М. [7], Яновської В.П. [8]. Вказані та багато інших вчених протягом багатьох років вивчають проблематику галузі й за тривалий час проведення досліджень сформувавши фундаментальні теоретико-методологічні засади стабільного функціонування та економічного розвитку транспортного комплексу в цілому, окремих видів транспорту та напрямів транспортного бізнесу, компаній та багатофункціональних територіально-галузевих об'єднань зокрема. Між тим виклики сучасного середовища, світові досягнення, чисельні прикладні та наукові дослідження предметної галузі економіки та управління вимагають продовження наукового пошуку стосовно транспортної галузі з урахуванням специфічних умов. Зокрема в контексті лібералізації транспортного ринку та трансформації підходів до управління компаніями існує потреба у науковому пошуку щодо створення цінності для усіх стейкхолдерів, відповідаль-

ного інвестування, відповідального корпоративного управління та необхідності урахування ESG-критеріїв.

Мета дослідження

Відповідно метою даної статті є формування механізму ESG-інтегрованого управління ціннісно-орієнтованим розвитком транспортної компанії.

Виклад основного матеріалу

У сучасних наукових дослідженнях з позицій системного підходу, організаційно-економічний механізм управління функціонуванням та/або розвитком економічного суб'єкта представляється як система взаємопов'язаних елементів, послідовна дія яких обумовлює досягнення визначеної мети. Через фахові категорії будь-який організаційно-економічний механізм конкретизується в сукупності організаційних структур, форм і методів управління, правових норм і важелів впливу, за допомогою яких реалізуються діючи в конкретних умовах економічні закони. На думку вчених [6, 7, 9, 10], організаційно-економічний механізм включає в себе: розробку нормативно-правових документів, організаційну структуру, прогнозування, планування, організацію, мотивування та контроль, маркетинг та інформаційне забезпечення, ціновий та фінансово-кредитний механізми, механізми оподаткування та страхування, механізм стимулювання праці.

Як стверджує Н.В. Зотович, таке визначення організаційно-економічного механізму управління має статичний характер. При статичному поданні механізм переважно представлений як система, що визначає порядок реалізації будь-якої діяльності без націленості на конкретний результат і урахування впливу зовнішніх сил (регуляторних органів і конкурентного середовища) [9, с. 8]. Погоджуючись з позицією науковця відносно необхідності цілеспрямованої дії механізму, його загальний висновок викликає сумніви внаслідок того, що створення організаційно-економічних механізмів, їх подальше функціонування та розвиток ні теоретично, ні тим більше практично апріорі не може бути позбавлене орієнтації на мету. Інша річ, що таке спрямування і, відповідно, сам механізм диференційований залежно від контексту та може відрізнятися у відповідності до завдань і умов їх реалізації.

Кожний організаційно-економічний механізм складається з елементів, і завдання механізму полягає в тому, щоб вибудувати і потім реалізувати між всіма елементами оптимальний взаємозв'язок, який забезпечить взаємоузгоджену і послідовну дію структурних складових у процесі слідування до мети. Як наслідок, при формуванні механізму ESG-інтегрованого управління ціннісно-орієнтованим економічним розвитком транспортної компанії слід дотримуватись певної послідовності. По-перше, шляхом аналізу як наукового методу пізнання, що включає процедуру уявного або матеріального поділу цілісного об'єкта (предмета, явища, процесу) на складові частини (ознаки, властивості, відносини) з метою вивчення складових і представлення об'єкту в цілому як сукупності, слід виділити та охарактеризувати окремі частини механізму, що формується. По-друге, через синтез, тобто уявне з'єднання окремих встановлених на першому кроці елементів, частин і ознак в єдине ціле, вибудувати взаємопов'язану систему елементів механізму ESG-інтегрованого управління ціннісно-орієнтованим економічним розвитком транспортної компанії. По-третє, за результатами аналізу і синтезу конкретизувати зміст досліджуваної категорії у визначенні поняття «механізм ESG-інтегрованого управління ціннісно-орієнтованим економічним розвитком транспортної компанії», виходячи з існуючих і загальноприйнятих наукових позицій, але й з урахуванням специфіки поставленого завдання та обґрунтованого контексту його реалізації.

Фундаментальним поняттям досліджуваної категорії є поняття «управління», яке, виходячи із його змісту, являє собою «свідомий цілеспрямований вплив суб'єктів (економічних, соціальних, політичних та ін. відносин) на окремих людей, трудові колективи та більш широкі спільноти, а також економічні об'єкти з метою досягнення цими суб'єктами цілей і надання стабільності та динамічності розвитку керованим

об'єктом» [11, Т. 2, с. 479]. Зважаючи, що у такому поданні ключовими елементами поняття «управління» є: суб'єкти управління; цілі; об'єкти управління, саме вони стануть першими елементами сформованого організаційно-економічного механізму. Слід звернути увагу, що за визначенням суб'єкти управління, крім спрямування зусиль на досягнення цілей, мають сприяти стабільності та динамічності розвитку об'єктів управління, а отже механізм має закладати засади для створення умов реалізації такого завдання. На нашу думку, найкращим способом урахування цього у механізмі є, по-перше, відповідна конкретизація цілі, а по-друге, передбачення каналу зв'язку між елементами, що підтримує такі процеси, демонструє циклічність таких процедур та у підсумку постулює необхідність саморозвитку і самовдосконалення самого механізму.

Повертаючись до елемента «суб'єкт управління» слід додати, що означена складова є керуючою підсистемою, що реалізується через «людину або групу людей, які здійснюють управлінський вплив на керовану підсистему (об'єкт управління) спеціалізованими технічними засобами (обчислювальною технікою, засобами зв'язку, створенням і обробкою документів та ін.)» [12, Т. 3, 731 с.]. Зважаючи, що взаємозв'язки між працівниками та/або сформованими із них підрозділами з організаційно-економічних позицій втілюються в організаційній структурі, тобто об'єднання людей для досягнення спільних економічних і соціальних цілей [12, Т. 2, 638 с.], «організаційна структура» є ще одним елементом механізму, дотичним до елемента «суб'єкт управління».

Ураховуючи, що об'єкт управління є керованою підсистемою, на яку спрямовано управлінський вплив з метою успішного руху до поставленої мети, керуюча та керована підсистеми є фундаментальними, незмінними, крайніми ланками кожного механізму. Зв'язок між керуючою та керованою підсистемами здійснюється через обмін інформацією. Від керуючої підсистеми до керованої надходить потік командної інформації, зміст якого значною мірою і визначається специфікою організаційно-економічного механізму.

Якщо і далі розглядати механізм з позицій системного підходу, то слід додати, що управління через входи та виходи системи взаємодіє з навколишнім соціально-економічним середовищем. На вході системи використовується інформація про трудові, матеріальні, фінансові, екологічні та інші фактори виробництва та операційної діяльності. На виході подається інформація і продукт функціонування системи (товари, послуги, податки, фінанси та ін.) [12, Т. 3, 731 с.]. В жодному разі не ставлячи під сумнів об'єктивність цього факту у контексті невідомого ендогенного змісту моделі «чорний ящик» (Black Box), яка розглядає процес з точки зору входів і виходів, без прояснення вмісту роботи, слід додати, що саме на внутрішньому наповненні управлінського впливу необхідно зосередитись при формуванні організаційно-економічного механізму.

Узагальнюючі методологію управління, Д.О. Новіков зазначає, що зовнішнім (по відношенню до суб'єкта діяльності) середовищем (в разі опису керованої підсистеми, то суб'єктом управління) задається низка факторів, а саме:

- умови діяльності (матеріально-технічні, фінансові, інформаційні і т. ін.), що інваріантно для будь-якого виду економічної діяльності включають мотиваційні, кадрові, матеріально-технічні, науково-методичні, фінансові, організаційні, нормативно-правові, інформаційні умови;

- вимоги до діяльності та її результатів, прийняті в суспільстві та в організації норми (правові, етичні тощо) і принципи діяльності;

- критерії оцінки відповідності результату до мети [13, с. 12].

Орієнтуючись на подібне наповнення внутрішнього процесу управління економічним розвитком транспортної компанії з урахуванням концептуальних позицій ціннісно-орієнтованого управління, спрямованих на створення ESG-інтегрованої цінності, а також необхідності фокусування інформаційних потоків та локальної ідентифікації результатів, слід виділити такі важливі блокові складові організаційно-економічного механізму: система забезпечення; теоретико-методичні засади; специфічні функції; напрями реалізації. Блок «система забезпечення ціннісно-орієнтованого

управління», уточнюючі умови, за якими можливе ефективне функціонування організаційно-економічного механізму, а отже й оптимальне досягнення мети, надає відповіді на запитання «Що потрібно?» і включає в себе такі елементи, як:

– нормативно-правові акти. Користуючись офіційною мовою, це сукупність офіційних письмових документів, прийнятих уповноваженим суб'єктом нормотворення у визначеній законодавством формі та за встановленою законодавством процедурою, спрямованих на регулювання суспільних відносин, що містить норми права, має неперсоніфікований характер і розрахований на неодноразове застосування [14]. Але не винятково. До такої сукупності слід додати внутрішні нормативні акти компанії, тобто документи, які складає та затверджує роботодавець у межах власної компетенції відповідно до законів та інших нормативно-правових актів, колективного договору, угод, виробничих, організаційних та інших потреб поточної економічної діяльності та вимог стратегічного економічного розвитку. Отже, йдеться про загальне нормативно-правове поле, що регламентує процеси формування інформаційних потоків між керуючою та керованою підсистемами та документально врегульовує покрокові процедури слідування до загальної мети;

– економічні ресурси. Сукупність ресурсів, що використовується у господарській діяльності для виробництва, обміну, розподілу та споживання матеріальних і нематеріальних благ і задоволення зростаючих потреб населення, класично складається із природних ресурсів (землі, повітря, води, тощо), капіталу (засобів, що використовуються для виробництва, безпосередньо не споживається в ньому, складаються з раніше виробленого продукту – перш за все це машини, будівлі, устаткування), праці (здібностей до праці, трудових ресурсів), підприємництва (підприємницьких здібностей, ініціативної, систематичної, самостійної діяльності). Саме природні ресурси, капітал, праця та підприємництво як сукупність ініціативних творчих дій і зосереджено в елементі «економічні ресурси»;

– фінансові ресурси. Сукупність фондів грошових ресурсів, створених в процесі формування, обміну, розподілу виготовленого продукту і для реалізації цього процесу. Фінансові ресурси свідомо виділено в окремий елемент відносно елементу економічних ресурсів, хоча широке коло вчених об'єднує ці поняття, точніше ураховує фінансову складову в економічних засобах (зокрема [11, Т. 1, с. 206]). Подібна логіка обумовлена концептуальними засадами ціннісно-орієнтованого управління економічним розвитком компанії, за якими еволюція моделей ціннісно-орієнтованого управління, пройшовши шлях від доданої вартості до ESG, сфокусувала аналітичну роботу та прийняття рішень на інтегрованій з нефінансовою оцінкою ESG-критеріїв оцінці фінансових показників;

– внутрішня і зовнішня інформація. Очевидно, що означений елемент є невід'ємною і засадничою складовою усього процесу управління. Загалом інформація, за Е. Семенюк, включає повідомлення, відомості про щось, які передає людина, відомості, втілені у матеріальній структурі (матеріалізована інформація), зменшення невизначеності завдяки отриманим повідомленням, відображена різноманітність у будь-яких об'єктах і процесах (живої та неживої природи), відмінний від речовино-енергетичних чинників бік процесів відображення, нерозривно пов'язаних з управлінням (у широкому кібернетичному, а не антропоморфному його значенні) [12, Т. 1, с. 701].

Блок «теоретико-методичні засади ціннісно-орієнтованого управління» описує вимоги до реалізації процесу управління, загалом відповідаючи на запитання «Як саме?» здійснювати цей процес. Відповідний блок охоплює елементи:

– загальні та спеціальні (конкретні) функції. Функціональний елемент як центральний елемент теорії та практики управління, що розкриває сутність і зміст управлінської діяльності на всіх ієрархічних рівнях, концентрує в собі особливий вид робіт, який відображає напрями та/або стадії цілеспрямованого впливу на зв'язки та відносини. Перш за все він включає в себе загальні функції управління, а саме: планування, організація, стимулювання та контроль; іноді перелік основних функцій

розширюють через додавання таких функцій, як прогнозування, регулювання та координування. Відносно спеціальних функцій слід зазначити, що орієнтуючись на класифікацію О. Лесюк та А. Устенко, які поділяють спеціальні функції управління на специфічні та конкретні [12, Т. 3, с. 856], а також зважаючи на зміст організаційно-економічного механізму, що формується та необхідність акцентувати увагу на специфічних функціях окремо, навіть в окремому блоці, у даному блоці – «загальні та спеціальні функції» – під спеціальними розуміються конкретні функції, а саме: нормування, стандартизація, облік, звітність, аналіз тощо;

– підходи та принципи. Важлива концептуальна складова організаційно-економічного механізму – сукупність підходів і принципів управління. В рамках досліджуваної проблематики під підходами розуміються теоретико-прикладні засади ціннісно-орієнтованого управління компанією, починаючи від управління вартістю, закінчуючи формуванням цінності з урахуванням екологічних, соціальних та корпоративних критеріїв. Принципи або основні, вихідні положення теорії, головні, найбільш поширені правила діяльності розглянуто у контексті забезпечення економічного розвитку. Виходячи з таких позицій, за базові принципи управління прийнято принципи, узагальнені зокрема І.М. Хвостіною: комплексності, інтегрованості, оптимальності, економічності, гнучкості, альтернативності, об'єктивності, беззаперечності [15, с. 31];

– методи і моделі. Елемент презентує головним чином класичні методи прийняття управлінських рішень як загально прийняту сукупність етапів підготовки управлінських рішень та способів її прийняття з метою ефективного управління виробничою діяльністю та персоналом. Моделі, навпаки, включають специфічні, переважно математичні залежності, що використовуються у процесі прийняття рішень та забезпечують достатній рівень обґрунтованості здійсненого вибору альтернатив. В контексті ціннісно-орієнтованого управління економічним розвитком маються на увазі моделі економічного розвитку, фінансові моделі управління вартістю та інтегровані моделі управління цінністю компанії.

– інструменти і показники. З метою вирішення завдань ціннісно-орієнтованого управління економічним розвитком компанії з урахуванням циклічної динаміки ринкової ситуації, внутрішніх і зовнішніх ресурсних обмежень потрібні засоби, зорієнтовані на збереження здобутих позицій та подальше стале зростання, отже потрібний конгруентний набір інструментів і показників. До сучасних інструментів управління (Business Management Tools) належать системи, додатки, засоби контролю, методичні підходи, методології тощо, використання яких забезпечує своєчасне реагування на зміни ринку, підтримку конкурентної позиції та підвищення ефективності. В інструменти управління закладено певні показники ефективності (Performance Indicators), що відносяться до набору переважно кількісних показників, які використовуються для оцінки ефективності поточної економічної діяльності та загальної довгострокової ефективності компанії, і відповідно також мають бути складовою організаційно-економічного механізму.

Блок «специфічні функції ціннісно-орієнтованого управління» призначений для формування відповідної функціональної складової, саме в ньому має бути деталізована управлінська діяльність в контексті раніше закладених теоретико-методичних засад ESG-інтегрованого управління ціннісно-орієнтованого економічного розвитку. Ключовими елементами цього блоку є аналіз вартості компанії, ESG-аналіз, ESG-інтегрований аналіз цінності компанії та ESG-інтегроване управління ризиками. У цьому блоці здійснюється аналіз фінансових показників, що формують вартість компанії, відслідковується та оцінюється сукупність ESG-критеріїв, визначається інтегральний показник та оцінюються ризики. Шляхом співставлення та порівняння, визначення абсолютних та відносних відхилень, встановлення трендів і факторного аналізу, прогнозування та моделювання подальшої зміни показників із виявленою ймовірністю альтернативних напрямів економічного розвитку і відбувається реалізація цього блоку фінансово-економічного механізму.

Блок «напрями реалізації ціннісно-орієнтованого управління» фокусує управлінські дії, по суті деталізуючи об'єкти управління. Відповідно реалізація механізму відбувається стосовно бізнес-процесів компанії, інвестиційних проєктів, фінансових систем та інтегративних ефектів розвитку. Говорячи про бізнес-процеси, очевидно, що вирішальним фактором особливостей їх формування є галузева приналежність компанії. За прикладом АТ «Укрзалізниця» для транспортних компаній це означає можливість ціннісно-орієнтованого управління бізнес-процесами вантажних перевезень та/або пасажирських перевезень, у т.ч. у розрізі видів сполучення, інфраструктури, виробництва та сервісу [16], проте зрозуміло, що це далеко не вичерпний і досить узагальнений перелік. Елемент «фінансові системи» позначає сукупність інвестиційних механізмів реалізації інвестиційних проєктів. Користуючись узагальненнями Ю.В. Єльнікової та Н.О. Булавінової, співвідношення «інвестиційні механізми – фінансові системи» можна описати відповідними лінгвістичними парами: традиційні інвестиції – традиційні фінанси, соціально відповідальні інвестиції – соціальні фінанси, «зелені» інвестиції – кліматичні, «зелені» фінанси, імпакт-інвестування – змішані фінанси, ESG-інвестування – фінанси сталого розвитку [17, с. 295]. Елемент «інтегративні ефекти розвитку» закладений з метою можливості активного регулювання рівня показників цінності компанії через вплив на ефекти у залежності від стану та/або потенціалу удосконалення бізнес-процесів, інвестиційних проєктів і навіть фінансових систем.

Нарешті, функціонування організаційно-економічного механізму відбувається з урахуванням взаємного впливу таких екзогенних елементів, як стейкхолдери (їх зовнішня частина), державне регулювання, інституційне середовище та конкурентне середовище. Узагальнений механізм ESG-інтегрованого управління ціннісно-орієнтованим економічним розвитком транспортної компанії можна подати в схематичному вигляді (рис. 1).

Рис. 1. Механізм ESG-інтегрованого управління ціннісно-орієнтованим економічним розвитком транспортної компанії

Джерело: розроблено автором.

За його допомогою визначити, як керуюча підсистема стосовно керованої підсистеми впроваджує сукупність послідовних специфічних функцій ESG-інтегрованого ціннісно-орієнтованого управління, спрямованих на забезпечення максимізації цінності та сталого розвитку компанії, в умовах циклічної динаміки національної економіки та з урахуванням особливостей галузевого ринку.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Виходячи з того, що організаційно-економічний механізм управління функціонуванням та/або розвитком є системою взаємопов'язаних елементів, послідовна дія яких обумовлює досягнення визначеної мети, подальші наукові пошуки було засновано на системному підході. Було підкреслено, що за системним підходом та згідно з теорією управління організаційно-економічний механізм складається з керуючої та керованої підсистем. Зосередження уваги на вмісті роботи та внутрішньому наповненні управлінського впливу, застосування таких наукових методів пізнання, як аналіз та синтез, теоретичний пошук та семантичне поглиблення у зміст дотичного термінологічного апарату дозволило виокремити чотири базові блоки та виділити взаємопов'язані елементи механізму. Було запропоновано чотири блокові складові організаційно-економічного механізму: система забезпечення; теоретико-методичні засади; специфічні функції; напрями реалізації. За умови фокусування дій механізму на створенні ESG-інтегрованої цінності транспортних компаній особливої уваги заслуговують такі складові, як специфічні функції (аналіз вартості компанії, ESG-аналіз, ESG-інтегрований аналіз цінності компанії, ESG-інтегроване управління ризиками) і напрями реалізації (бізнес-процеси компанії: вантажні та/або пасажирські перевезення, інфраструктура, виробництво та сервіс; інвестиційні проекти; фінансові системи; інтегративні ефекти розвитку), взаємо-узгоджена деталізація яких потребує подальших розробок методичного забезпечення. Синтезований з урахуванням результатів аналізу погляд дозволив узагальнено, схематично представити та розкрити зміст механізму ESG-інтегрованого управління ціннісно-орієнтованим економічним розвитком транспортної компанії.

Список літератури

1. Бараш Ю. С. Управління залізничним транспортом країни. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпропетровськ, 2006. 259 с.
2. Дикань В. Л., Зубенко В. О. Забезпечення ефективності інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту: монографія. Х.: УкрДАЗТ, 2008. 194 с.
3. Ейтутіс Г. Д. Теоретико-практичні основи реформування залізниць України: монографія. Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2009. 240 с.
4. Ільчук В. П. Інноваційно-інвестиційні системи залізничного транспорту: становлення та розвиток; За ред. д.е.н., проф. Сича Є. М. К.: Логос, 2004. 381 с.
5. Кулаєв Ю. Ф., Подреза С. М. Економіка цивільної авіації України: монографія. 2-ге вид., переробл. та допов. К.: Фенікс, 2011. 680 с.
6. Ложачевська О. М. Управління організаційно-економічним розвитком транспортного комплексу регіону. Дис. д-ра екон. наук: 08.07.04; Національний авіаційний ун-т. К., 2004. 342 с.
7. Гудкова В. П., Сич Є. М. Пасажирський комплекс залізничного транспорту: розвиток і ефективність: Монографія. К.: Видавництво «Аспект-Поліграф», 2004. 248 с.
8. Яновська (Гудкова) В. П. Методологія забезпечення ефективної діяльності підприємств сфери пасажироперевезень: Монографія. К.: ДЕТУТ, 2013. 290 с.
9. Зотович Н. В. Организационно-экономический механизм управления предприятием энергетики. Автореферат дис... к-та екон. наук, 08.00.05. Ижевск, 2010. 24 с.
10. Адаптаційно-інтеграційні механізми управління інноваційними процесами в економіці: Колект. монографія / [Аванесова Н. А. та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. Прохорової В. В.; Укр. інж-пед. акад. Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2019. 299 с.
11. Економічний енциклопедичний словник / С. В. Мочерний, Я. С. Ларіна, О. А. Устенко, С. І. Юрій. Т. 1: Львів: Світ, 2005.; Т. 2; Львів: Світ, 2006. 568 с.
12. Економічна енциклопедія: У трьох томах / Редкол. С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. К.: Видавничий центр «Академія». Т. 1, 2000. 864 с.; Т. 2, 2001. 848 с.; Т. 3, 2002. 952 с.

13. Новиков Д. А. Методология управления. М.: Либроком, 2011. 128 с.
14. Наказ Фонду державного майна України «Про затвердження Інструкції про порядок підготовки, видання, подання на державну реєстрацію та систематизацію нормативно-правових актів Фонду державного майна України» № 300 від 13.02.2004.
15. Хвостіна І. М. Механізм управління розвитком підприємства. Інвестиції: практика та досвід. № 1. 2015. С. 30–33.
16. Стратегія АТ «Укрзалізниця» на 2019–2023 роки. 2019. 66 с.
17. Єльнікова Ю. В., Булавінова Н. О. Критерії інвестиційного аналізу звітності зі сталого розвитку компанії. Розвиток інтегрованої звітності підприємств. 2019. С. 295–296.

References

1. Barash, Yu. S. (2006). *Upravlinnia zaliznychnym transportom krainy*. [Management of railway transport of country]. 2 ed. DNURT named ac. V. Lazaryana. Dnipropetrovsk.
2. Dykan, V. L. and Zubenko, V. O. (2008). *Zabezpechennia efektyvnosti innovatsiinoi diialnosti pidprijemstv zaliznychnoho transportu: monohrafiia*. [Maintenance of efficiency of innovational activity of the enterprises of a railway transport: monograph]. UkrDAZT. Kharkiv.
3. Eitutis, H. D. (2009). *Teoretyko-praktychni osnovy reformuvannia zaliznyts Ukrainy*. [Theoretical and practical bases of reforming the railways of Ukraine]. LLC "Vydavnytstvo "Aspekt-Polihraf". Nizhyn.
4. Ilchuk, V. P. (2004). *Innovatsiino-investytsiini systemy zaliznychnoho transportu: stanovlennia ta rozvytok*. [Railway transport innovation and investment systems: formation and development]. In Sycha, Y. M. (ed). Lohos. Kyiv.
5. Kulaiev, Y. F., Podrieza, S. M. (2011). *Ekonomika tsyvilnoi aviatsii Ukrainy*. [Economy of civil aviation of Ukraine]. Issue 2. Feniks. Kyiv.
6. Lozhachevska, O. M. (2004). *Upravlinnia orhanizatsiino-ekonomichnym rozvytkom transportnoho kompleksu rehionu*. [Management of organizational and economic development of transportation complex of region]. Abstract of PhD. Thesis. 08.07.04. National aviation university. Kyiv. Ukraine.
7. Sych, Ye. M., Hudkova, V. P. (2004). *Pasazhyrskyi kompleks zaliznychnoho transportu: rozvytok i efektyvnist*. [Passenger complex of railway transport: development and efficiency]. «Aspekt-Polihraf». Kyiv. Ukraine.
8. Yanovska, (Hudkova) V. P. (2013). *Metodolohiia zabezpechennia efektyvnoi diialnosti pidprijemstv sfery pasazhyroperevezen*. [Methodology for ensuring the effective operation of enterprises in the field of passenger transport]. DUIT. Kyiv. Ukraine.
9. Zotovych, N. V. (2010). *Organizatsionno-ekonomicheskiiy mehanizm upravleniya predpriyatiem energetiki*. [Organizational and economic mechanism of energy enterprise management]. Abstract of Ph.D. Thesis. 08.00.05. Izhevsk. Russia.
10. Avanesova, N. A. and others. (2019). *Adaptatsiino-intehratsiini mekhanizmy upravlinnia innovatsiinyh protsesamy v ekonomitsi*. [Adaptation and integration mechanisms for managing innovation processes in the economy]. In PhD., prof. Prokhorovoi V. V. (ed.). Vyd-vo Ivanchenko I. S. Kharkiv. Ukraine.
11. Mochernyi, S. V., Larina, Ya. S., Ustenko, O. A., Yurii S. I. (2006). *Ekonomichniy entsyklopedychnyi slovnyk*. [Economic encyclopedic dictionary]. Vol. 1. and Vol. 2. Svit. Lviv, Ukraine.
12. Mochernyi, S. V. and others (2002). *Ekonomichna entsyklopediia: u trokh tomakh*. [Economic Encyclopedia: in three volumes]. Vol. 1, Vol. 2, Vol. 3. Vydavnychiy tsentr «Akademiia». Kyiv, Ukraine.
13. Novykov, D. A. (2011). *Metodolohiia upravleniya*. [Methodology of management]. Lybrokom. Moscow, Russia.
14. Nakaz Fondu derzhavnoho maina Ukrainy «Pro zatverdzhennia Instruksii pro poriadok pidhotovky, vydannia, podannia na derzhavnu reiestratsiiu ta systematyzatsiiu normatyvno-pravovykh aktiv Fondu derzhavnoho maina Ukrainy». (2004). [Order of the State Property Fund of Ukraine "On approval of the Instruction on the procedure for preparation, publication, submission for state registration and systematization of regulations of the State Property Fund of Ukraine"]. No. 300 dated February 13, 2004.
15. Khvostina, I. M. (2015). «Mechanism of enterprise development management». *Investytsii: praktyka ta dosvid*. Issue 1. pp. 30–33.
16. Stratehiia, A. T. (2019). «Ukrzaliznytsia» na 2019–2023 roky. [Strategy of Ukrzaliznytsia for 2019-2023].
17. Ielnikova, Yu. V., Bulavinova, N. O. (2019). *Kryterii investytsiinoho analizu zvitnosti zi staloho rozvytku kompanii*. [Criteria for investment analysis of sustainable development reporting]. *Rozvytok intehrovanoi zvitnosti pidprijemstv*. pp. 295–296.

Стаття надійшла до редакції 27.01.2021 р.